

Zelený svet jubiluje

Radosť zo života, túžby a ambície detí

Výtvarná súťaž Zelený svet oslavuje v tomto roku desiate výročie svojej existencie. Blahoželanie k jubileu patrí všetkým deťom a ich pedagógom, ktorí sa počas desiatich rokov zapojili do súťaže a z roka na rok jej dávajú svoju jedinečnú tvár.

Z histórie

Minulý rok sme blahoželali Medzinárodnému festivalu filmov o životnom prostredí ENVIROFILM, ktorý oslávil desiate výročie. Rok 2005 patrí jeho vernému spútnikovi, ktorý ho sprevádza od roku 1996, takmer od začiatku. Medzinárodná súťaž výtvarnej tvorivosti detí a mládeže Zelený svet vo svojom názve a podstate nesie poslanie „vštepovať deťom vzťah k prírode a k životnému prostrediu formou budovania návykov a zručností v umeleckom prejave“. Venuje sa detskému videniu sveta, chápaniu prírody a oceňuje ich nadanie či posolstvo ukryté v reči obrazov. Prostredníctvom výstav, pohľadníc a kalendárov z detských prác, prostredníctvom zarámovaných výkresov na stenách kancelárií a chodieb (napríklad Ministerstva životného prostredia SR, ale aj nemocníc...) Zelený svet sprostredkováva myšlienky detí aj svetu dospelých.

jej sila (2002), Voda (2003), Krajina mojich snov (2004).

Jubilejný ročník

Desaťročné súťaženie symbolicky uzatvára téma: *Moje mesto, moja dedina, môj dom*. V dobe globalizačných vplyvov a v snahe Slovenska otvoriť sa svetu, má byť symbolom návratu k domácim hodnotám a lokálnemu environmentu. Mladí výtvarníci sa s touto témou popasovali naozaj majstrovsky. Že je ich srdcu blízka, o tom svedčí 3 045 výtvarných prác od viac ako 2 740 autorov, 269 fotografií od 93 mladých fotografů a 14 animovaných filmov od viac ako 20 filmárov. Niektoré práce

Odborná porota fotografů a pedagógov v zložení Fero Tomík, Pavol Breier, Jozef Sedlák a za redakciu Watt foto-video Milan Kabát vysoko o hodnotila záujem a prístup mladej generácie (od 11 do 15 r.) k téme životného prostredia v spojení s fotografiou

Michal Barták, 13 r., ZUŠ Dubnica nad Váhom

To, že prírodu môžeme oslavovať aj farbami, dokazujú deti svojimi výtvarnými prácami, maľbami, kresbami a grafikami už 10 rokov. K týmto výtvarným technikám sa v roku 2003 pridali aj čiernobiela a farebná fotografia a detský animovaný film. Počas svojej existencie si vydobyl prívlastok medzinárodný. Od roku 1997 sa na jeho environmentálnom odkaze zúčastnili aj deti z Ruska, Grécka, Poľska, Maďarska, Čiech, Litvy, Lotyšska, Rumunska, Rakúska, Slovinska, Srbska a Čiernej Hory, Indie, Číny a Indonézie.

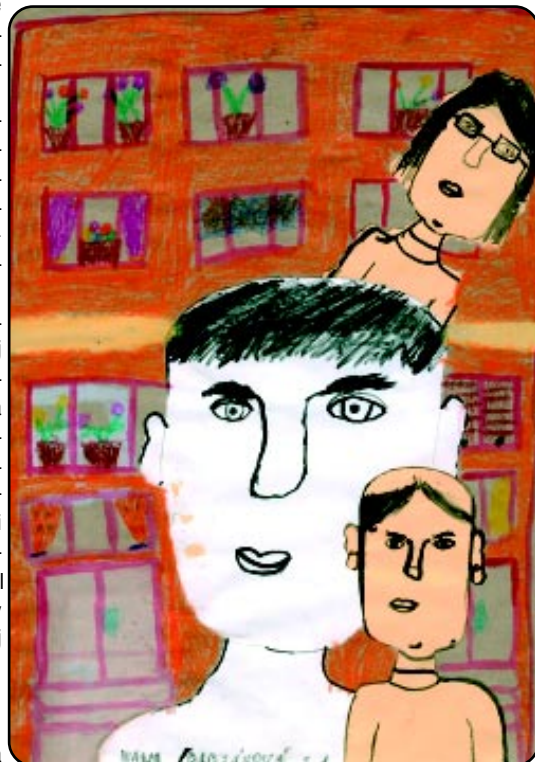
História Zeleného sveta to je aj desať environmentálnych tém. Hoci súťaž nesie jednotný názov, téma súťaže sa z roka na rok mení. Mladí autori (od predškôľakov po absolventov ZŠ), možno budúci umelci, si mohli vyskúšať svoje umenie a reagovať na tieto témy: Zelený svet (1996), Chceme čistú a zdravú prírodu (1997), Voda je život (1998), Príroda v štyroch ročných obdobiach (1999), Môj priateľ strom (2000), Záhrady (2001), Energia pre život a

haniu prestíže súťaže prispeli práce mladých autorov z Lotyšska, Poľska, Srbska a Čiernej Hory, Slovinska, Indonézie, Rumunska, Českej republiky a Číny (celkom 169 výtvarných prác). V ťažkej konkurencii žiackych a študentských prác to nemali ľahké ani naslovovzati odborníci, porotcovia Miroslav Cipár, Jaroslav Uhel a Monika Trajterová, ktorí 31. marca 2005 v Banskej Bystrici posudzovali výtvarné práce a animované filmy. Ďalšia porota, povolaná pre rozhodovanie v kategórii čiernobiela a farebná fotografia, zasadala 4. apríla v zložení Fero Tomík, Jozef Sedlák a Pavol Breier v Bratislave. V zmysle propozícií poroty odporučili udeliť 39 cien, z toho 3 ceny v každej súťažnej kategórii, 2 špeciálne ceny za grafiku, cenu za najlepšiu prácu zo zahraničnej kolekcie, cenu poroty a Hlavnú cenu Zelený svet. Okrem toho bolo úlohou poroty vybrať aj stovky prác na výstavu počas festivalu Envirofilm 2005. Pek-

ným a nesporne veľmi príťažlivým ťahákom jubilejného ročníka súťaže Zelený svet je Cena Environmentálnej nadácie Ch. B. Parksovej, založenej v štáte Florida a určenej pre výtvarne nadané slovenské deti. Cenu odovzdá environmentalista, zakladateľ a riaditeľ nadácie Bill Parks na slávnostnom otvorení výstavy.

Čo povedali porotcovia

„S radosťou konštatujem, že úroveň detskej tvorivosti a hlavne úroveň pedagógov všetkých zúčastnených škôl je stále veľmi vysoká. Desiaty ročník znova potvrdil, aké dôležité je všimáť si umelecké prostredie detí a mládeže a aké povzbudzujúce je pestovať to najcennejšie – ich prirodzený talent. Zelený svet

Ivana Babjaková, 11 r., Gymnázium M. Kováča Banská Bystrica

výrazne prispieva k tomu, že sa táto oblasť spoločenského a kultúrneho života v našej krajine nedostala za úplný okraj záujmu, a že sa tradícia a činnosť umeleckého školstva opäť zviditeľnila," povedala na margo súťaže výtvarníčka, animátorka Monika Trajterová, ktorá v porote Zeleného sveta pracovala v tomto roku po prvý raz a špeciálne sa sústredila na detskú animovanú tvorbu. Monika Trajterová počas pôsobenia v Štúdiu animovaného filmu v Slovenskej filmovej tvorbe – Koliba spolupracovala na filmoch Viktora Kubala, neskôr ako animátorka vo filmoch Jaroslavy Havettovej. V tomto štúdiu autorsky a režijne vytvorila 41 animovaných filmov. V roku 1991 založila vlastné štúdio animovaného filmu SALASAN, v ktorom vyrobila dva seriály pre STV – Rozprávky z celého sveta a Remeselnícke rozprávky a tri diely večerníčov na motívy Dobšinského rozprávok. Je spoluzakladateľkou neziskovej organizácie Priatelia animovaného filmu, ktorá formou tvorivých dielni vo viacerých slovenských mestách založila detské krúžky animovaného filmu.

Na otázku, ktorá technika porotcov v tomto roku najviac zaujala, predseda poroty Jaroslav Uhel odpovedal: „Uprednostňujem tvorbu ako prostriedok komunikácie. Aj vo svojom vlastnom živote. A preto

Ondrej Hronec, 12 r., ZUŠ Lučenec

techniky, ktoré sú „komunikatívne“ sú práve tie, ktoré ma vždy oslovia. S neskrývanou záťažosťou sledujem ich vývoj práve v detskom výtvarnom prejave. Opakovane konštatujem, že napriek tomu, že

dnešné deti používajú na svoje výtvarné vyjadrenie modernejšie pomôcky ako deti minulosti, ako napríklad aj my v našom detstve, jazyk týchto kresieb či malieb zostáva konštantný. Deti sa akoby vedome riadia vnútorným modelom vývoja. Zobrazujú svet svojho vnútra a okolie, ktoré ich obklopuje. Presne pomenovávajú vzťahy. Detská výtvarná tvorba, lebo za takú ju ja považujem, nám prináša dokument priestoru a času, v ktorom vznikala. Z techník v tomto ročníku pozitívne hodnotím maľbu. Ide dobrým smerom. Zaujala ma osobitosť, odvážnosť, citlivé farebné kompozície, harmónie farieb, pričom aj obsah súťažných prác zostal rovnako dôležitý. Ale veľmi sa teším sa, že sa v „ponuke“ výtvarných techník Zeleného sveta objavil napríklad copy art...“

Moniku Trajterovú zaujala kategória nižších ročníkov základných umeleckých škôl. „Je v nej sústredená radosť zo života, túžby a ambície tých najmenších detí. Bez ohľadu na výtvarnú techniku dokážu veľmi zrozumiteľne a v skratke vyjadriť svoju myšlienku. Že je to navyše aj krásne, je pre diváka nečakaný dar,“ povedala a ešte dodala: „Prekvapila ma čistota a umelecká úroveň detských kresieb, malieb, grafík a animovaných filmov. Napriek zničujúcemu vplyvu komerčných výtvar-

Peter Dibala, 6 r., ZUŠ J. Cikker a Banská Bystrica

ných prejavov si deti udržali správny odstup od gýču a nevkusy. Nepodľahli povrchným schémam, ktoré

Ye Ying Ying, 11 r. (Čína)

Čriečky zo Zeleného sveta

- Súťaž výtvarnej tvorivosti detí a mládeže Zelený svet sprevádza Envirofilm od jeho druhého ročníka, čiže od roku 1996. Desať rokov existencie Zeleného sveta znamená 23 848 prác detí zo Slovenska a z ďalších krajín sveta, čo je v priemere takmer 2 400 prác na jeden ročník. Najviac detských prác sa sústredilo v roku 1997 (4 564) a v roku 2004 (3 147).

- Jubilejný desiaty ročník Zeleného sveta prijal 3 045 výtvarných prác, 269 fotografií a 14 animovaných filmov od mladých autorov z 302 škôl zo Slovenska, Lotyšska, Poľska, Srbska a Čiernej Hory, Slovinska, Indonézie, Rumunska, Českej republiky a Číny. Mladým výtvarníkom sa pri príprave na Zelený svet venovalo 435 pedagógov.

- Počas desiatich rokov sa do Zeleného sveta okrem slovenských detí zapojili mladí autori

z Lotyšska, Poľska, Srbska a Čiernej Hory, Slovinska, Indonézie, Rumunska, Českej republiky, Číny, Ruska, Grécka, Litvy, Moldavska, Rakúska a Maďarska.

- Desiaty Zelený svet má niekoľko prvenstiev a prívlastkov „naj“. Do súťaže v tomto ročníku prišlo najviac prác zo zahraničia (169). Niektoré súťažné kategórie sú v tomto roku najviac naplnené. Počet prihlásených fotografií sa vyšplhal k počtu takmer 300. Po prvý raz práve na tomto, jubilejnom ročníku súťaže, bude udelená Cena Environmentálnej nadácie Ch. B. Parksovej, ktorá predstavuje získanie potápačského certifikátu a desaťdňový pobyt na ostrove Bimini v Bahamskej republike. Tiež po prvý raz bude udelená Cena diváka na základe priameho hlasovania účastníkov výstavy.

im okolie cez rôzne médiá, reklamné prostriedky a nevkusné hračky v masívnej miere podkladá. A keď aj použili nejaký motív z tohto prostredia, urobili to s nadhľadom.“

Každý ročník Zeleného sveta je tiež príležitosťou na porovnávanie s tými predchádzajúcimi. Čím je desiaty ročník výnimočný? Témou! Áno, témou! Zelený svet je práve vďaka téme každý rok jedinečný. Je vždy nový, podnecujúci. Deti v tomto roku zaznamenávali udalosti doma v rodine - rodinné výlety, domáce rituály, návštevy, s obľubou kreslili svoj dom. V tohtoročných prácach bolo porotcom umožnené dotknúť sa prostredníctvom autentických výtvarných výpovedí radosť aj starosť každodenného života detí a mládeže. Úlohou poroty bolo, aby vyzdvihla ich zručnosť, nápaditosť a tvorivosť. Ako sa im to podarilo, posúdia návštevníci výstavy v priebehu festivalu priamo vo výstavnej sieni Múzea SNP v Banskej Bystrici.

Jana Šimonovičová